

Вісник

ЖИТТИ У ТАРМОНІІ З ПРИРОДОЮ!

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№4 (120)

ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ
2026 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

О УРОЧИСТОСТІ

ВІДЗНАЧИЛИ ПРОФЕСІЙНЕ СВЯТО

8 липня у конференц-залі Карпатського біосферного заповідника відбувся урочистий захід з нагоди Дня працівника природно-заповідної справи України.

Цього дня у дружньому колі зібралися працівники установи, щоб разом відзначити професійне свято, прийняти щирі вітання та подяку за щоденну працю, спрямовану на збереження природної спадщини України.

На початку заходу присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять Героїв, які віддали своє життя за незалежність і територіальну цілісність України.

Після цього, з вітальним словом до присутніх звернувся в.о. директора Карпатського біосферного заповідника Іван Бельмега, який подякував колективу за відданість обраній справі, професіона-

лізм та сумлінну працю. Особливу увагу він приділив кожному відділенню установи, відзначивши внесок усіх підрозділів у виконання важливої місії — охорону унікальної природи Українських Карпат.

До привітань долучився представник Рахівської районної державної адміністрації Віктор Турок. Він висловив щиру вдячність працівникам природоохоронної галузі за їхню працю, а також звернувся зі словами підтримки до військовослужбовців, які сьогодні мужньо захищають Україну, наголосивши, що саме завдяки їм держава має можливість жити, працювати та берегти свої природні багатства.

Із теплими словами привітання до колективу звернулася й керуюча справами Закарпатської обласної ради Мирослава Ливч. Вона

вручила працівникам подяки, відзначивши їхній професіоналізм, відповідальність та вагомий внесок у розвиток природно-заповідної справи.

Також привітав колектив заступник директора з наукової роботи, професор Федір Гамор, згадавши історію заповідника та саму подію з відзначення «Дня працівника природно-заповідної справи України».

Вітальну нараду модерувала Алла Козурак, голова профспілки. Урочистий захід став ще одним свідченням того, що природно-заповідна справа — це справа людей, які щодня своєю працею зберігають безцінну природну спадщину України для майбутніх поколінь.

Наталія САВЛЯК,
провідний редактор
редакційно-видавничого
відділу наукових та науково-популярних видань КБЗ.

ЩОДЕННА ПРАЦЯ ЗАРАДИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДИ КАРПАТ

О РОБОЧІ БУДНІ

Щодня працівники Карпатського біосферного заповідника виконують десятки завдань, спрямованих на охорону природних комплексів, забезпечення належного рекреаційного облаштування територій та контроль за дотриманням природоохоронного законодавства.

Служба державної охорони природно-заповідного фонду проводить регулярні патрулювання, здійснює перевірку рекреаційних маршрутів, інформаційних стендів та місць відпочинку відвідувачів. Особлива увага приділяється попередженню порушень заповідного режиму,

незаконного проїзду транспортних засобів та збереженню природних екосистем.

Паралельно тривають роботи з благоустрою туристичної інфраструктури. Наші працівники облаштовують та ремонтують місця відпочинку, встановлюють нові рекреаційні елементи, оновлюють навігаційні та інформаційні об'єкти, щоб перебування гостей у горах було комфортним, безпечним та екологічно відповідальним. За кожною облаштованою альтанкою, відремонтованим рекреаційним об'єктом, перевіреним маршрутом чи проведенням рейдом стоїть щоденна праця людей, які віддано працюють за дотримання унікальної природи Українських Карпат для майбутніх поколінь.

Вдячний всім працівникам заповідника за професіоналізм, відповідальність та любов до своєї справи!

Іван БЕЛЬМЕГА,
в.о. директора КБЗ.

ОПУБЛІКОВАНО МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

На сайті Карпатського біосферного заповідника розміщено електронну версію матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Науково-правові аспекти збереження та сталого використання лісових і високогірних екосистем Українських Карпат», яка пройшла 12-13 травня 2026 року в м. Ужгород з нагоди 100-річчя від дня народження професора Василя Івановича Комендара.

У збірнику наголошується, що в роботі конференції взяли участь близько 120 представників провідних науково-дослідних установ, органів влади та громадськості з України, Австрії, Німеччини, Словаччини, Польщі та Румунії.

Висвітлено актуальні, наукові та практичні аспекти збереження та сталого використання екосистем Українських Карпат. Особливу увагу приділено розвитку ідей професора В. І. Комендара щодо формування екологічної свідомості та ролі громадськості у захисті природи.

Розглянуто роль установ природно-заповідного фонду у збереженні біологічного та ландшафтного різноманіття, формуванні екологічної свідомості та відповідального ставлення людини

до природи, а також питання вдосконалення правових та еколого-економічних механізмів їх функціонування.

Представлено результати наукових досліджень щодо збереження та сталого використання лісових і високогірних екосистем. Висвітлено підходи до впровадження наближеного до природи лісівництва та природозберігальних технологій у практику ведення лісового та полонинського господарства в умовах кліматичних змін.

Окрему увагу приділено природоохоронним та управлінським аспектам реалізації інфраструктурних та енергетичних проєктів, а також розвитку туристично-рекреаційного потенціалу у високогір'ї Українських Карпат у контексті сталого розвитку.

У збірнику також опубліковано розроблені на конференції природоохоронні рекомендації. Видання розраховане на науковців, природоохоронців, працівників органів влади, місцевого самоврядування та широку громадськість.

Зі збірником матеріалів можна ознайомитися за посиланням: <https://surl.li/qlrvuv>

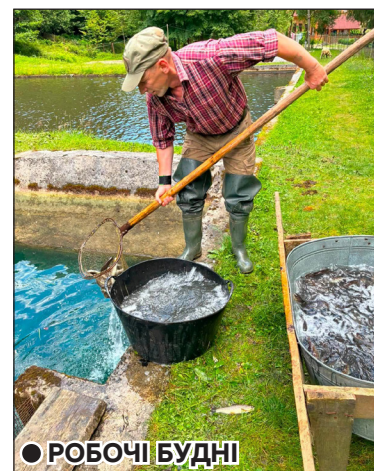
Федір ГАМОР,
заступник директора КБЗ,
д.б.н., професор.

ТУРБОТА ПРО ФОРЕЛЬ У ТРИБУШАНСЬКОМУ ПНДВ

У демонстраційному форелевому господарстві Карпатського біосферного заповідника триває комплекс профілактичних та лікувальних заходів, спрямованих на підтримання здоров'я риби та створення належних умов для її утримання.

Зокрема, працівники господарства провели профілактичну обробку форелі сольовим розчином, а також лікувальні ванни із застосуванням спеціальних препаратів. Такі процедури є важливою складовою рибогосподарської практики та допомагають запобігати розвитку паразитарних і грибкових захворювань, зміцнюють стійкість риби до

О РОБОЧІ БУДНІ

на 3-ій стор.

● НАШІ ІНТЕРВ'Ю

Знайомимо читачів із природоохоронними науково-дослідними відділеннями Карпатського біосферного заповідника.

За кожним куточком Карпатського біосферного заповідника стоять люди, які щодня оберігають його природну спадщину. Саме працівники природоохоронних науково-дослідних відділень здійснюють охорону заповідних територій, спостерігають за станом екосистем, беруть участь у наукових дослідженнях і щодня працюють над тим, щоб унікальна природа Карпат збереглася для майбутніх поколінь.

Розпочинаємо знайомство з Верхньотересвянського природоохоронного науково-дослідного відділення, яке у 2022 році було приєднане до території Карпатського біосферного заповідника. Про територію відділення, його природні особливості, щоденну роботу колективу, розповів начальник відділення Юрій Юрійович Сойма.

Верхньотересвянське природоохоронне науково-дослідне відділення охоплює територію площею 4 998 гектарів і розташоване в Тячівському районі. Саме тут бере початок гідрологічний басейн річки Тересва, а територія відділення простягається в межах трьох територіальних громад – Нересницької, Усть-Чорнянської та Дубівської. Особливу цінність становлять праліси, що вкривають схили хребта Красна. Із західного боку відділення межує з Широколужанським природоохоронним науково-дослідним відділенням Карпатського біосферного заповідника, а з північного – з Національним природним парком «Синевир».

Попри те, що колектив ще формується, його працівники вже сьогодні виконують повний комплект природоохоронних завдань. Наразі у Верхньотересвянському ПНДВ працюють вісім осіб: начальник відділення, заступник, майстер, державні інспектори та фахівець з екоосвіти. Кожен із них відповідає за свій напрям роботи, але всіх об'єднує одна мета – збереження природної спадщини Карпат.

— Які основні завдання виконує Верхньотересвянське природоохоронне науково-дослідне відділення?

— Насамперед це охорона заповідної території. Працівники проводять рейди й патрулювання, здійснюють наукові спостереження та моніторинг природних комплексів. Не менш важливою є еколого-освітня робота, популяризація природоохоронних знань та співпраця з місцевим населенням.

— Які роботи проводяться протягом року?

— Робота не припиняється в жодну пору року. Ми здійснюємо охорону території, спостерігаємо за станом природних екосистем, проводимо класифікацію пралісів, працюємо над проектуванням майбутніх туристичних маршрутів та нових рекреаційних локацій. Окремим напрямом є облаштування місць відпочинку та проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо збереження природно-заповідного фонду.

— Які мальовничі місця є на території?

— Верхньотересвянське ПНДВ приваблює своєю унікальною природою. Тут є місця, які вражають навіть тих, хто не-

одноразово бував у Карпатах. Одним із наймальовничіших місць Верхньотересвянського ПНДВ є водоспад на Чорному потоці поблизу селища Усть-Чорна та полонина Красна, звідки відкриваються захопливі краєвиди Карпат. Саме ці локації найкраще передають красу й неповторність природи нашого відділення.

— Які рідкісні рослини можна зустріти на території Верхньотересвянського ПНДВ?

— На території відділення зростає чимало рідкісних видів рослин, занесених до Червоної книги України. Серед них – шафран, первоцвіт, нарцис, сон-трава.

— Чи є старовікові дерева на території?

— Так. Наразі проводиться робота з відбору дерев-старожилів, які після відповідного обстеження отримають природоохоронний статус та спеціальне маркування.

— Які типи лісів переважають у межах Верхньотересвянського ПНДВ?

— Основну частину території займають листяні ліси, букові праліси. Також тут представлені ліси помірного поясу та інші природні лісові екосистеми, що мають важливе природоохоронне й наукове значення. Саме вони є однією з найбільших природних цінностей відділення та відіграють важливу роль у збереженні біорізноманіття Карпат.

Не менш багатим, ніж рослинний світ, є й тваринний світ. Карпатські ліси є домівкою для багатьох рідкісних видів, зустріч із якими завжди залишає особливі враження.

— Які тварини найчастіше трапляються працівникам під час обходів території?

— Щодо тварин, то на нашій території можна зустріти борсука та рись. Під час патрулювання території працівники відділення нерідко зустрічають козуль, оленів, диких кабанів, лисиць, а інколи й ведмедя. Такі зустрічі є невід'ємною частиною роботи в карпатському лісі.

— Чи доводилося працівникам ПНДВ допомагати диким тваринам? Якщо так, то в яких ситуаціях?

— Так, такі випадки трапляються. При великих снігопадах щорічно проводимо підгодовлю диких тварин, які цього потребують.

— Які труднощі найчастіше виникають під час роботи?

— Однією з основних проблем залишається недостатня кількість засобів пересування, необхідних для виконання службових завдань та проведення природоохоронних заходів на території відділення.

— Яка пора року є найскладнішою для працівників Верхньотересвянського ПНДВ? Чому?

— Кожна пора року має свої особливості та виклики. Узимку робота стає складнішою через великі снігопади, які сут-

тєво обмежують пересування територією. Влітку ж найбільш напружений період пов'язаний із масовим перебуванням людей на полонинах, зокрема під час збору дикорослих ягід.

Попри щоденні виклики та відповідальну роботу, Верхньотересвянське ПНДВ відкрите для тих, хто прагне ближче познайомитися з природою Карпат. Ми поцікавилися, коли, на думку начальника відділення, найкраще вирушати сюди, щоб побачити територію у всій її красі.

— Яка пора року, на вашу думку, є найкращою для відвідування Верхньотересвянського природоохоронного науково-дослідного відділення?

— Кожна пора року має свою неповторну красу й особливу атмосферу. Особисто мені найбільше до вподоби рання весна та пізня осінь, коли природа виглядає особливо мальовничою.

За час розмови стало зрозуміло, для працівників природоохоронної справи ця робота – значно більше, ніж професія. Тому на завершення ми попросили Юрія Сойма поділитися особистим ставленням до своєї справи.

— Що ви найбільше любите у своїй справі?

— Люблю природу. Це моє захоплення з дитинства.

— Яке місце на території Верхньотересвянського ПНДВ ви насамперед порадили б відвідати туристам?

— Передусім рекомендував би відвідати водоспад на Чорному потоці. Це одне з наймальовничіших місць нашого відділення, як я вже казав, яке передає красу й атмосферу цієї території.

Кожне природоохоронне науково-дослідне відділення Карпатського біосферного заповідника має свої особливості, але всіх їх об'єднує головне – люди, які щодня стоять на сторожі природи.

Саме завдяки їхній праці зберігаються праліси, гірські річки, рідкісні види рослин і тварин, щоб і наступні покоління могли побачити справжню красу Українських Карпат.

Інтерв'ю записала
Наталія САВЛЯК.

● ЗАХОДИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

19-20 червня 2026 року в м. Загреб (Хорватія) відбулася науково-практична конференція Міжнародної асоціації по збереженню порід сільськогосподарських тварин Дунайського регіону, що займається захистом біорізноманіття і науковими дослідженнями.

У роботі конференції взяв участь науковий співробітник Карпатського біосферного заповідника, кандидат сільськогосподарських наук Василь Терпай, де надзвичайно актуальні роботи представили у вигляді презентації 17 науковців науково-дослідних установ 13 країн Європи. Ці країни знаходяться в різних економічних, географічних та кліматичних умовах. Тому на чисельність поголів'я, його селекційні ознаки, показники якості впливає велика кількість чинників, серед яких основний економічний, який, у свою чергу, пов'язаний попитом на кінцевий продукт.

Особлива увага приділялася видам тварин аборигенних порід та збереженню їхнього генетичного різноманіття. Зокрема, професором Будапештського університету ветеринарної медицини Андрієм Гашпарді детально охарактеризовано стан та перспективи місцевих овець в Угорщині. Також із доповідями виступили наукові співробітники Загребського університету (Хорватія). Вони поділилися результатами своєї багаторічної роботи щодо генетичних досліджень автохтонних порід овець, великої рогатої худоби (ВРХ), буйволів і коней, а також їхньої ролі в агроекономіці держави. Інші учасники зупинилися на застосуванні фізіологічних методів підвищення репродуктивної здатності тварин. Повідомляти, що виявили біологічний взаємозв'язок – чим вища продуктивність, тим нижчі показники якості. Тому змінюється склад питомої ваги секційних ознак в індексах племінної цінності тварин. Так, якщо до недавня селекційний «тиск», за надром складав 52%, а вмісту

білку 48%, то зараз стратегія докорінно переглянута. Перевага надається підвищенню вмісту білку в молоці, довголіттю та відтворним показникам, відповідності цільовим стандартам, генеалогічній структурі стада. Використання у відтворенні біотехнологічних технологій (трансплантація ембріонів, тиражування визначених генотипів).

На пленарному засіданні у доповідях і виступах обговорено актуальні питання охорони біологічного різноманіття та перспективи подальших досліджень, що є важливою цінністю і співпадає з напрямками діяльності КБЗ. У цьому контексті Василь Терпай розповів про КБЗ, традиційне господарювання та збереження аборигенних сільськогосподарських порід тварин і бджіл.

Для учасників конференції університетом проведено екскурсію, у рамках якої показано науково-дослідну діяльність установи.

Василь ТЕРПАЙ, науковий співробітник ботанічної лабораторії, кандидат с.-г. наук.

«ПРОВЕДИ ДЕНЬ У ЗАПОВІДНИКУ»

З липня на центральній садибі Карпатського біосферного заповідника, в Рахові відбувся захід «Проведи день у заповіднику». Хоча погода внесла свої корективи, дощ не став на заваді святу. Усі заплановані майстер-класи та розважальні локації перенесли до приміщення установи, де для відвідувачів панувала тепла та дружня атмосфера.

Найактивнішими учасниками заходу стали діти. Для них організували низку пізнавальних та веселих конкурсів: тематичний кросворд, вікторину, гру «стрибай у мішку», а

також традиційне перетягування канату, яке викликало чимало азарту та щирих усмішок.

Також частиною заходу був творчий майстер-клас із оригамі. Діти із захопленням складали паперові фігурки, відкриваючи для себе мистецтво японського паперового моделювання.

Особливу атмосферу створила чайна локація. Гостей пригощали запашним чаєм із бузини, а також знайомили з різноманіттям лікарських трав. Кожен охочий мав можливість власноруч наповнити мішечок улюбленими травами та забрати його додому як ароматний сувенір.

● ЗАХОДИ

Після насиченої програми всіх учасників запросили скуштувати традиційну карпатську кулешу, яку попри дощ приготували на вогні. Вона додала сил відвідувачам перед наступною частиною заходу.

Після чагування кулешою учасники відвідали музей Карпатського біосферного заповідника. Там вони мали змогу самостійно ознайомитися з експозиціями, що розповідають про історію установи, її природоохоронну діяльність, а також багатство рослинного і тваринного світу Карпат.

Наталія САВЛЯК.

ТУРБОТА ПРО ФОРЕЛЬ У ТРИБУШАНСЬКОМУ ПНДВ

на 1-ій стор.

несприятливих факторів навколишнього середовища та сприяють підтриманню її належного фізіологічного стану.

Демонстраційне форелеве господарство Карпатського біосферного заповідника виконує не лише господарську, а й освітню функцію. Воно є прикладом відповідального підходу до утримання та вирощування риби, де особлива увага приділяється дотриманню ветеринарно-са-

нітарних вимог, моніторингу стану водного середовища та збереженню біорізноманіття.

Щоденна праця працівників господарства — це важливий внесок у підтримання здорових популяцій риби та розвиток екологічної освіти в Карпатському біосферному заповіднику. Бережемо природу, піклуємося про її мешканців та передаємо знання майбутнім поколінням.

Іван БЕЛЬМЕГА, в.о. директора КБЗ.

УРОЧИСТОСТІ

ЦИМБАЛИ НА ВЕРШИНІ ГОВЕРЛИ

4 серпня на вершині Говерли – найвищій точці України заввишки 2061 метр – відбулася незвичайна музична подія. 35 цимбалістів одночасно зіграли на цимбалах, встановивши національний рекорд України.

Ініціатором та організатором рекордного сходження став наш колега Ігор Іванків, начальник Петрос-Говерлянського природоохоронного науково-дослідного відділення Карпатського біосферного заповідника та засновник громадської організації «Карпатський мистецький фонд».

Піднявшись на вершину, музиканти з різних міст України виконали музичні твори – Державний гімн України та «Аркан».

Так, на найвищій вершині України прозвучала музика, яка популяризує культурну спадщину.

Особливого символізму події додало те, що на Говерлу винесли «Цимбали пам'яті» – на знак шани музикантам, яких уже немає, та всім, хто віддав життя, захищаючи Україну, зазначив Ігор Іванків.

Цей рекорд став не лише музичним досягненням, а й нагадуванням про живу гуцульську традицію, яку має продовжувати кожен із нас.

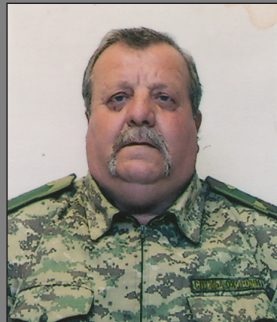
Одним із завдань Карпатського біосферного заповідника є не тільки збереження природної, а й також культурної спадщини.

Наталія САВЛЯК.

ЩИРІ СПІВЧУТТЯ

Колектив Карпатського біосферного заповідника зі скорботою прощається з колегою – Іваном Івановичем Юркуцом.

Іван Іванович Юркуц працював у Карпатському біосферному заповіднику з 1994 року, на посаді автокранівника. З 1995 року працював на посадах лісника, а згодом інспектора Трибушанського природоохоронного науково-дослідного відділення. Пропрацював Іван Іванович 32 роки у нашій установі. Колеги нашої установи запам'ятали Івана Івановича як відповідального, щирого та доброго працівника, знаючого спеціаліста своєї справи.

Колектив нашої природоохоронної установи приносить щирі співчуття з приводу великої втрати родині Івана Івановича. Сум та біль розділяємо разом із вами. Спочивайте з Богом. Вічна пам'ять.

Вітаємо!

Ювілеї відзначили у липні-серпні:

Юрій Юрійович БЕРКЕЛА – начальник відділу НДР та МС;

Петро Юрійович БОДНАР – начальник відділу ГТЗ та РБР;

Василь Федорович ПОКИНЬЧЕРЕДА – заступник начальника відділу НДР та МС;

Юрій Михайлович БОГУНЯК – інспектор з охорони природно-заповідного фонду I категорії Богдан-Петроського ПНДВ;

Василь Миколайович БАРАНЮК – інспектор з охорони ПЗФ I категорії Чорногірського ПНДВ;

Федір Федорович ДРАГУН – інспектор з охорони ПЗФ I категорії Угольського ПНДВ.

З ювілеєм вас вітаєм,
Щастя зичим вам багато
Радості й добра бажаєм,
Мрій усіх збувань у свято.

Захисники:
Василь Васильович БІЛІНКЕВИЧ – заступник начальника Рахів-Берлібаського ПНДВ;
Геннадій Михайлович БОЧКОР – провідний інженер відділу науково-дослідної роботи та міжнародної співпраці.

Сміливі, сильні, незламні,
Ви – наша гордість неземна.
Захисники рідної країни,
Щастя вам і спокою щодня!

Адміністрація заповідника.

ВІЧ-НА-ВІЧ ІЗ ГОСПОДАРЕМ КАРПАТ

Під час звичайного обходу території працівник природоохоронної установи несподівано зустрів бурого ведмедя. Ми розпитали його, як усе відбувалося та що варто знати кожному, хто вирушає до лісу.

Для працівників природоохоронної установи такі обходи є частиною щоденної роботи, однак інколи саме вони дарують особливі зустрічі. Однією з них стала зустріч із бурим ведмедем – справжнім господарем карпатських лісів.

Наш співрозмовник – Святослав Йосипчук, інспектор Трибушанського природоохоронного науково-дослідного відділення Карпатського біосферного заповідника. Уже понад три роки він працює серед карпатських лісів, де планові обходи території, спостереження за природою та охорона заповідних екосистем є невід'ємною частиною його роботи. За цей час йому неодноразово доводилося бачити диких мешканців Карпат, серед яких і бурого ведмедя. Кожна така зустріч ще раз нагадує: у лісі людина – лише гість, а справжні господарі тут – дикі тварини.

Ми попросили Святослава Михайловича пригадати той день і розповісти, як усе відбувалося.

– Пригадайте будь ласка той день. Яким він був і за яких обставин ви зустріли ведмедя?

– Це було 24 червня, близько 11 години ранку, коли я вийшов на звичайний робочий маршрут Ялинський левір.

– Як ви зрозуміли, що поруч ведмідь?

– Робивши обхід території, я зрозумів по крику птахів, що поруч хтось є і за хвилину вийшов ведмідь бурий.

– Що відбувалося далі?

– Ведмідь спокійно пройшов, не підозрюючи, що я за ним спостерігаю, тому що вітер був у мою сторону.

– Якою була ваша перша думка? Чи було страшно? Що ви зробили одразу після того, як його помітили?

– При зустрічі з ведмедем думка завжди тільки одна... Не настільки страшно, як не знаєш, що очікувати від його поведінки, куди він піде. Для природоохоронця така реакція вже стала професійною звичкою: я одразу дістав телефон, щоб зафіксувати цей момент. Водночас постійно стежив за поведінкою звіра і був готовий відійти на безпечну відстань, якщо ситуація змінилася б.

– Як часто вам доводиться зустрічатися з цим гостем у лісі? Чи доводилося раніше бачити ведмедів у дикій природі?

– За час моєї роботи такі зустрічі траплялися досить часто, адже більшу частину робочого часу я проводжу в лісі. Останніми роками ведмедів стало помітно більше, особливо молодих особин. На мою думку, цьому ведмедю приблизно 6-7 років.

– Які ще дикі тварини вам зустрічалися?

– Дуже багато різних звірів зустрічається, можна навіть сказати, що всі, але дуже рідко вовки і рисі. Хоча на фото-пастках вони попадаються.

– Який випадок у лісі запам'ятався найбільше?

– Один випадок із мого життя, який я не можу забути, це зустріч з ведмедицею і двома ведмежатами. А загалом різних випадків було за моє патрулювання.

– Що б ви порадили людям, які можуть зустріти бурого ведмедя під час прогулянки в лісі?

– Людям можу порадити одне: ходити в ліс і не боятися. Головне подавати звук, щоб не потрапити на якогось звіра зненацька.

Зустріч із бурим ведмедем стала для нашого співрозмовника ще одним нагадуванням про те, що Карпати залишаються домівкою для дикої природи. Саме тому так важливо поважати її закони: не турбувати тварин, дотримуватися правил поведінки в лісі та пам'ятати, що людина тут – лише гість. А кожна така історія вкотре доводить: природа готова відкривати свої таємниці тим, хто ставиться до неї з повагою.

Інтерв'ю записала
Наталія САВЛЯК.

ПРАЦІВНИКИ НА ЗАХИСТІ УКРАЇНИ

15 липня Україна відзначає День Української Державності. Це свято є нагодою згадати не лише багатовікову історію української держави, а й тих, хто сьогодні виборює її майбутнє. Поки одні працівники нашої установи продовжують берегти природну спадщину України, інші зі зброєю в руках захищають її незалежність.

Із 2014 року до лав Збройних Сил України було мобілізовано 27 працівників Карпатського біосферного заповідника. Станом на 1 липня 2026 року 10 з них продовжують проходити військову службу.

Серед них – інспектори, водії, інженери, науковці, юристи та фахівці інших напрямків. У мирному житті вони

працювали задля збереження природної спадщини України, а сьогодні захищають незалежність нашої держави, її свободу та майбутнє.

Щоденна праця у природоохоронній сфері та військова служба мають спільну мету – зберегти те, що є цінним для країни: її унікальні природні багатства, свободу, суверенітет і право українського народу жити у власній незалежній державі.

У День Української Державності слова вдячності адресовані всім, хто сьогодні боронить Україну. Своєю службою вони виборюють незалежність та майбутнє нашої держави.

Адміністрація заповідника.

ПОЛОНІНСЬКЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ – ВИВЧЕННЯ, ТУРБОТА І ПІДТРИМКА

Одним із завдань Карпатського біосферного заповідника є підтримка, збереження та передача майбутнім поколінням самобутньої культурної спадщини традиційного господарювання. Саме ця діяльність, що охоплює такі важливі феномени, як молочне скотарство та вівчарство, забезпечує сталий розвиток гурцільського сектору Карпат загалом і населених пунктів, які входять до складу природоохоронних територій або межують із ними, зокрема.

13 липня науковці установи виїхали на полонину Лисича з метою досліджень та отримання знань у цій царині для стратегічно спрямованого та бережливого використання її ресурсів. Вивчали структуру та особливості функціонування високогірної лучної екосистеми, сукцесійні процеси, ведення господарської діяльності. Завдяки польовим дослідженням можна спрогнозувати не тільки вихід, у даному випадку продукції овечого сиру і бринзи, а й відтворення та збереження біологічного різноманіття. Дослідження мають важливе значення для системного моніторингу. Також моделювали співпрацю з територіальними громадами. Розуміння цих процесів відкриває нові горизонти для ефективних дій та прийняття обґрунтованих природоорієнтованих рішень. Зокрема, господарникам необхідно знати, скільки тварин можна випасати на одному гектарі пасовищ за різних погодно-кліматичних умов на конкретній полонині, щоб підтримувати екологічний баланс.

На полонині Лисичий площею 78,8 га багате видове різноманіття трав і біоти. Тут літує 320 голів овець різних

● РОБОЧІ БУДНІ

генотипів, наближених до української гірсько-карпатської породи, що на 50 голів більше, ніж у минулому сезоні. Належать вони 40 газдам. Переважна більшість – це жителі с. Ділове. За ними доглядають чотири вівчарі на чолі з досвідченим професіоналом у цій справі Годинчуком Василем Йосиповичем.

При зустрічі з власниками овець запропоновано створення мініцехів із виготовлення органічної молочної продукції на місці за давніми технологіями регіону. Налагодити інноваційну інфраструктуру, яка приваблюватиме туристів, організувати магазини з продажу локальних продуктів, наприклад, у містах Рахові, Мукачеві, Ужгороді. Крім економічного зиску, зазначені об'єкти будуть ще й осередками поширення екологічних знань. Але для реалізації даних проєктів зацікавленим суб'єктам, за значної підтримки держави, необхідно вишукати джерела фінансування капітального ремонту вкрай занедбані дороги протяжністю до 18 кілометрів. Приведення її до європейських стандартів необхідне, бо нею доїжджають також і до Берлібашки, Квасної, Костел Гропи, Струнги та туристичних об'єктів.

Василь ТЕРПАЙ.

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<https://kbz.in.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:
Федір Гамор (шеф-редактор),
Іван Бельмега,
Богдана Москалюк,
Юрій Беркела,
Наталія Савляк (верстка),
Олег Борик.

Відповідальність за достовірність фактів
несе автор.

Газету віддруковано: вул. Красне Плесо, 77,
м. Рахів, Закарпатська обл.